

Nr 707

Av herr **Elmwall m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 76, angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 615 i Första kammaren)

Föreningen Svensk spannmålshandels skyldighet att inlösa brödsäden grundas i avseende på mältningsgraden på halten grodda kärnor, medan däremot de kemiska förändringarna i kärnan är avgörande för användbarheten som kvarnvara. Det har sedan länge varit ett önskemål att i fråga om mältningsgraden kunna grunda kvalitetsbedömningen på de kemiska egenskaperna i stället för på de utvuxna groddarna.

De metoder som funnits för bedömning av mältningsgraden efter de kemiska egenskaperna har hittills varit alltför tidsödande och kostnadskrävande. Under senare år har man emellertid kommit fram till en till synes effektiv men samtidigt snabb och relativt billig analysmetod för konstaterande av mältningsgradens kemiska inverkan på brödsäden. Såsom framgår av den föreliggande propositionen nr 76 undersöker nu en av föreningen Svensk spannmålshandel utsedd kommitté förutsättningarna för att nya grunder att fastställa mältningsgraden inom en nära framtid skall kunna tillämpas. Kommittén förbereder även de för ändamålet erforderliga ändringarna i gällande prisregleringsbestämmelser och verkställer i samband härmed en allmän översyn av samtliga bestämmelser om kvalitetsreglering. Enligt jordbruksnämndens beräkning skulle en övergång till prisreglering enligt den nya metoden kunna tillämpas på 1962 års brödsädsskörd. Departementschefen anmäler i propositionen sin avsikt att upptaga spörsmålet till behandling så snart sig göra låter.

En sådan ändring av reglerna för bedömningen av brödsädens mältningsgrad måste förutsättas få genomgripande konsekvenser. Såsom jordbruksnämnden framhållit torde följderna bli, att brödsäden under år med dåligt bärgningsväder kommer att betraktas såsom icke fullgod i betydligt större utsträckning än hittills. Härigenom kan komma att uppstå vissa problem rörande prisbildningen för sådan brödsäd ävensom beträffande förhållandet mellan denna och egentlig fodersäd. Ställning till hur dessa frågor skall kunna lösas på tillfredsställande sätt torde emellertid inte kunna tagas förrän föreningen Svensk spannmålshandel avgivit sitt slutliga förslag i ämnet.

Det är emellertid enligt vår mening angeläget, att vid den fortsatta beredningen av frågan nödvändigheten av en objektiv kvalitetsbedömning sär-

skilt uppmärksammas. Erfarenheterna synes ge vid handen, att kvalitetsbedömningen av brödsäd inte alltid omhänderhåfts av för uppgiften tillräckligt kvalificerad personal. Det har inte heller alltid varit tillfredsställande, att bedömningen verkställts av anställningshavare hos köparen. Säljaren har inte haft möjlighet att kontrollera kvalitetsbedömningens riktighet. Vid en kvalitetsbedömning på grundval av brödsädens kemiska egenskaper måste enligt vår mening väsentligt hårdare krav ställas på bedömningens absoluta objektivitet.

Av den i propositionen refererade skrivelsen från jordbruksnämnden framgår, att nämnden förutsatt, att kvalitetsbedömningen skall handhas av spannmålshandlare och kvarnar. Enligt vår mening är en sådan ordning inte tillfredsställande. Om ett för såväl den säljande jordbrukaren som den köpande spannmålshavaren tillfredsställande system skall kunna uppnås, fordras att kvalitetsbedömningen genomföres i en opartisk instans. Det lämpligaste torde vara, att provtagning och bedömning anförtros åt en särskild, fristående bedömningsförening och att dess anlitande göres obligatoriskt.

Inom mjölkhanteringen anses det självklart, att mejeriföreningarna skall anlita mjölkbedömningsföreningarnas personal för kvalitetsbestämningen. Slakteriföreningarna anlitar för kvalitetsbedömningen av veterinärstyrelsen godkända bedömare. På liknande sätt, lämpligast genom bedömningsföreningar, bör en objektiv kvalitetsbedömning kunna garanteras även i fråga om brödsäden. Det är oss bekant, att en centralförening, Östergötlands, redan under några år med gott resultat använt opartiska bedömare för kvalitetsbestämningen av brödsäden.

Det synes oss angeläget att frågan om hur en objektiv kvalitetsbedömning skall kunna lösas prövas skyndsamt, så att ett sådant system kan införas samtidigt med att övergång sker till kvalitetsbedömning av mälningsgraden på grundval av de kemiska egenskaperna.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 76 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att frågan om en objektiv och opartisk kvalitetsbedömning av brödsäd måtte prövas så skyndsamt, att förslag i motionens syfte kan framläggas samtidigt med förslag om övergång till bedömning av brödsädens mälningsgrad på grundval av spannmålens kemiska egenskaper.

Stockholm den 7 april 1961

Emil Elmwall

Bengt Börjesson

Karl Björkänge

i Falköping

Einar Gustafsson

Sven Vigelsbo

Fritz Börjesson

i Kårby

i Glömminge